

Reykjavík 9. mars 2020
Tilvísun FLE 6-2020

Samráðsgáttin

Málefni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum ársreikninga og lögum um endurskoðendur og endurskoðun.

Framangreint frumvarp Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis hefur verið lagt fram á samráðsgátt stjórnvalda. Álitsnefnd Félags Löggiltra endurskoðenda (FLE) að höfðu samráði við Reikningsskilanefndfélagsins hefur tekið frumvarpið til skoðunar og villkoma eftirfarandi á framfæri.

Inngangur

Það er almennt álit FLE að heppilegast sé að íslensk löggjöf á sviði viðskiptalífs sé sem líkust löggjöf nágrannalandanna enda leiðir það að jafnaði til einföldunar og aukins skýrleika við starfsemi þvert á landamæri. Þrátt fyrir það telur FLE að frumvarp það sem fyrir liggur og felur í sér útvíkkun á hugtakinu *eining tengd almannahagsmunum* (ETA) sé til þess fallið að auka gagnsæi í starfsemi íslenskra fyrirtækja sem geta haft víðtæk áhrif á almenning í landinu og eru því kerfislega mikilvæg. Félagið fagnar því frumvarpinu sem slíku en vill þó gera við það ákveðnar athugasemdir.

Varðandi 1., 7. og 8. grein frumvarpsins

Með 1. og 7. grein frumvarpsins eru gerðar breytingar á skilgreiningu ETA í lögum um ársreikninga annars vegar og lögum um endurskoðendur hins vegar. Sem fyrir segir gerir FLE ekki athugasemdir við þá útvíkkun sem slíka. Hins vegar er gerð athugasemd við orðalagið „*eða er hluti af stórri samstæðu*“ sem fram kemur í öllum tölulíðum umræddra greina.

Ef félög, sem tilheyra þeim tilteknu atvinnugreinum sem verið er að fella undir hugtakið, eru ein og sér lítil eða meðalstór en jafnframt hluti af stórri samstæðu er félagið sjálft þar með orðið að ETA jafnvel þó samstæðan, sem það tilheyrir, sé það ekki. Sem dæmi má nefna að ef stór samstæða í verslunarrekstri á félag sem rekur litla hitaveitu þá væri það hitaveitufélag þar með orðið ETA samkvæmt orðanna hljóðan.

FLE hefur skilning á því að með þessu orðalagi er reynt að koma í veg fyrir að stórum fyrirtækjum í þessum tilteknu atvinnugreinum verði skipt í mörg smærri til að forðast það að falla undir skilgreiningu ETA. Félagið leggur því til að orðalagi frumvarpsins, hvað þetta varðar, verði breytt og þannig tryggt að markmið ákvæðisins náist.

Í greinargerð með frumvarpinu, þar sem fjallað er um tilefni og nauðsyn lagasetningarinnar segir að lög um ársreikninga og lög um endurskoðun og

endurskoðendur geri „kröfur um vandaðri endurskoðun“ og að sérstakar kröfur sem gerðar eru vegna endurskoðunar ETA feli í sér „strangari gæðakröfur“. FLE vill áréttta að enginn munur er á endurskoðun eininga tengdum almannahagsmunum og endurskoðun annarra félaga enda gera alþjóðlegir endurskoðunarstaðlar engan greinarmun þar á. Hins vegar eru sérstök ákvæði í lögum og stöðlum varðandi óhæði endurskoðenda svo sem með auknum takmörkun á annarri þjónustu sem endurskoðanda ETA er heimilt að veita viðkomandi félagi, skyldu til að fjalla um lykilatriði í endurskoðun í áritun endurskoðenda, tíðara gæðaeftirlit, stífari kröfur um ráðningatíma endurskoðanda og fleira sem tengist umgjörð endurskoðunarinnar og samskiptum endurskoðenda og stjórna. FLE telur því mikilvægt að í greinargerðinni sé ekki gefið í skyn að endurskoðun annarra félaga en ETA sé á einhvern hátt óvandaðri eða umfangsminni en endurskoðun ETA.

Samkvæmt ákvæðum 8. greinar frumvarpsins er gert ráð fyrir að lögin taki gildi fyrir reikningsár sem hefst 1. janúar 2020. Þessi gildistími felur í sér afturvirkni við gildistöku sem FLE telur að almennt beri að forðast. Það reikningsár er þegar hafið og mörg félög, sem eftirleiðis munu falla undir skilgreiningu ETA, hafa þegar kosið sér endurskoðendur á þeirri forsendu að ekki sé um endurskoðun ETA að ræða. Þó svo endurskoðunin sjálf sé unnin með sama hætti óháð því hvort um ETA sé að ræða eða ekki er umtalsverður munur á þeim óhæðiskröfum sem gerðar eru til endurskoðenda ETA og annarra félaga og mögulegt að nýkjörinn endurskoðandi hafi þegar veitt þjónustu sem ekki er heimilt að veita ETA. Einnig er mikilvægt að félögin hafi svigrúm til að huga að ráðningatíma endurskoðanda og undirbúningi útboðs þegar það á við. FLE leggur því til að gildistöku ákvæða 1. og 7. verði frestað og taki þau gildi fyrir reikningsár sem hefjast 1. janúar 2021 og síðar.

Varðandi 2. til 5. grein frumvarpsins

Með ákvæðum 2. til 5. greinar eru gerðar breytingar á ákvæðum greina númer 66, 66b, 66c og 66d í lögum um ársreikninga. Af því tilefni vill FLE beina því til Alþingis að tekin verði af öll tvímæli um hvort skýrsla stjórnar sé hluti ársreiknings eða ekki.

Samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 3. gr. laga um ársreikninga skal ársreikningur hafa að geyma skýrslu stjórnar og er þar með hluti ársreiknings. Skýrsla stjórnar er ekki hluti ársreiknings í skilningi alþjóðlegra reikningsskilastaðla (IAS/IFRS) en í IAS 1 er talið upp hvað ársreikningur inniheldur og er skýrsla stjórnar ekki þar á meðal. Þá eru ákvæði í 104. gr. ársreikningslaga, sem kveða á um sérstakar staðfestingar endurskoðenda varðandi skýrslu stjórnar, vísbending um að skýrsla stjórnar sé að öðru leyti ekki undir við endurskoðun. FLE telur brýnt að ársreikningalög kveði skýrt á um þessi atriði og telur eðlilegast að skýrsla stjórnar fylgi ársreikningi en sé ekki hluti hans og þar með ekki undir í endurskoðun hans. Það breytir þó ekki því að endurskoðendur skirrast ekki við að vinna þá endurskoðunar- og staðfestingavinnu sem löggjafinn telur rétt að unnin sé vegna skýrslu stjórnar. Það á jafnt við um skýrslu stjórnar sem slíka og viðauka með henni er varða stjórnhætti og ófjárhagslegar upplýsingar.

Að þessu sögðu vill FLE gera nokkrar athugasemdir við greinar 2 til 5 í frumvarpinu. Í inngangi að breyttri 66. gr. segir að til viðbótar við upplýsingar skv. 65. gr. skuli veita „glögg yfirlit yfir árangur í rekstri félagsins, stöðu þess og þróun ásamt lýsingu á megináhættu og óvissuþáttum sem það stendur frammi fyrir“. Ekki verður séð að þessi orð bæti neinu við það sem þegar er komið fram í 65. gr. eða í

ársreikningnum sjálfum enda fæst hin glögga mynd aðeins með því að horfa til ársreikningsins í heild sinni. Þá telur FLE að 2. tl. 1. mgr. 66. gr. um „mikilvægar vísbendingar um áfjárhagslegan árangur“ sé óþarfur enda er sérstök grein, 66.d sem fjallar um ófjárhagslega upplýsingagjöf. Þegar fjallað er um sömu atriði á fleiri en einum stað í lögum og þá með mismunandi orðalagi skapast hætta á misskilningi.

Ófjárhagslegar upplýsingar skv. 66. gr. d eru mikilvægur hluti upplýsingagjafar stærri fyrirtækja. Nokkuð hefur skort á skýrar leiðbeiningar um innihald og framsetningu ófjárhagslegra upplýsinga. Mörg fyrirtæki gera nú sérstakar skýrslur þar sem fjallað er um umhverfismál, félagsmál og stjórnhætti og leggja mikinn metnað í að gera slíka upplýsingagjöf sem gleggsta. Ákvæði ársreikningalaga kveða hins vegar á um að slíkar upplýsingar skuli vera í yfirlit sem fylgi skýrslu stjórnar. Þegar við bætist ákvæðið sem nefnt er hér að framan um að í skýrslu stjórnar skuli fjalla um ófjárhagslegan árangur er hætt við að þessar mikilvægu upplýsingar verði ekki nægilega markvissar, skýrar og upplýsandi fyrir notendur ársreikninganna. FLE leggur því til heimilt verði að birta ófjárhagslegar upplýsingar annað hvort í sérstöku yfirlit með ársreikningi eða í sérstakri skýrslu sem birt er jafnhliða ársreikningi.

Ófjárhagslegar upplýsingar eru nú víða orðnar mikilvægur þáttur við mat á fyrirtækjum og ákvarðanir um fjárfestingu þeim eða viðskipti við þau. Ólíkt hinum hefðbundnu fjárhagslegu reikningsskilum hafa ekki komið fram staðlar sem heimurinn hefur sammælt um að nota og er því framsetning og innihald upplýsinganna með mjög svo ólíkum hætti. Það er krefjandi fyrir notendur að bera upplýsingar milli fyrirtækja saman og einnig að hafa traust á réttmæti þeirra. Mikilvægt er að komist verði að samkomulagi um viðmið við framsetningu ófjárhagslegra upplýsinga. Sú umræða er mikil á heimsvísu og einhver bið á að samræmingu verði náð. Þrátt fyrir það vill FLE vekja athygli á að ekki hafa verið gerðar kröfur í lögum um að þessar upplýsingar séu staðfestar á neinn hátt af óháðum aðilum og er það bagalegt og dregur úr gagnsemi upplýsinganna.

FLE hvetur til þess að úr þessu verði bætt, og gerðar kröfur til félaga um óháða ytri staðfestingu ófjárhagslegra upplýsinga. FLE vekur athygli á því að Alþjóðlegir endurskoðunarstaðlar gera ráð fyrir því að ófjárhagslegar upplýsingar séu staðfestar og gildir sérstakur staðall um aðrar staðfestingar.

Með því að lögfesta kröfur um óháða staðfestingu á ófjárhaglegum upplýsingum væri Ísland leiðandi í þá átt að uppfylla heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna og auka traust á slíkar upplýsingar.

FLE myndi fagna því tækifæri að ræða þennan þátt frekar við ráðuneytið.

Varðandi 6. grein frumvarpsins

FLE fagnar því að með frumvarpinu er gert ráð fyrir að Ársreikningaskrá birti skilaskyld gögn með rafrænum hætti og að þau séu gjaldfrjáls.

Virðingarfyllst,

f.h. Félags löggiltra endurskoðenda

Sigurður B. Arnþórsson
Framkvæmdastjóri FLE

